

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Apare odată în săptămână:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Nr. 3816/1924.

Ordin-circular

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale din eparhia Aradului.

Ni s'a adus la cunoștință oficios, că în unele părți din țară trenurile sunt bombardate cu pietre din partea unor copii, desigur inconștienții de ceea ce fac.

S'au întâmplat cazuri că pe lângă spargerea ferestrelor la vagoane au fost răniți și pasageri și personalul din tren.

În alte părți; unii copii așează pietre, lemne, pregătind fără să-și dea seama, deraerea trenurilor.

Obiceiurile acestea barbare ne compromit înaintea călătorilor străini și sunt rezultatul firesc al lipsei de educație și supraveghere recerută.

S'au luat cele mai severe dispozițiuni pentru urmărirea și pedepsirea părinților a căror copii s'ar mai deda la astfel de fapte sălbatice.

S'au dat ordine severe, ca nici un copil, paznic de vite nu are voie a se apropia și a se juca în preajma liniei ferate; că cei vinovați vor fi arestați.

Poftim Onor. preoțime să aducă aceste la cunoștința părinților, de pe amvom, să-i îndrume și să-i îndatoreze a priveghia mai bine asupra purtărilor copiilor lor arătându-le rigoarele legii ce se va aplica celor găsiți de vinovați.

În special catiheții în școală să caute a desrădăcina astfel de porniri și mijloace de distracție sălbatică și obiceiuri barbare, cari ne compromit poporul și școala românească.

Arad, la 31 Octomvrie 1924.

Joan J. Papp m. p.
Episcopul Aradului.

Astra la Arad.

Pe când va vedea articolul acesta lumina zilei, „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“, ne face mare cinste să-și țină adunarea generală în gloriosul nostru oraș. Frunțașii vieții noastre publice fără deosebire de nuanțe politice se coboară la noi, parte ca să ne procure clipe de revelație sufletească, parte ca să ne dea povețe și îndemnuri noi, pentru a ne putea afirmă aici la fruntariile etnice ale țării, ca un element de valoare.

Avem lipsă de povețe, căci viața curge înaintea noastră ca un râu repede și problemele ei ne chiamă, ne agită, ne sbuciumă inima și ne frământă tâmpilele, pentru a merge pe ogașul ce duce la înălțarea și luminare poporului nostru.

Pătura noastră cultă, își dă seama de necesitatea absolută de a ne apropia cât mai des și cu sfaturi înțelepte de mulțimea de jos, care printr'o închegare colectivă, trebuie alimentată cu învățături bune și sănătoase, pentru ca să poată propăși la egal, cu alte neamuri și să reziste cu tenacitate tuturor ideilor anarhice purtate și în patria noastră pe aripile vântului.

Astra va înființa în Arad un despărțământ nou, care dorim să fie un organ viu de propagandă culturală în județul Arad. Frunțașii acestui despărțământ ieșiți din toropeala în care a zăcut asociația arădană, vor lua toiagul apostoliei, la fel cu frunțași despărțământelor din Sibiu și Brașov și vor cerceta mereu satele noastre, unde vor duce lumină și învățatura sănătoasă.

La această muncă nobilă conducătorii despărțământului Arădan ai Astei, vor avea cei

mai agili colaboratori, în persoanele preoților noștri, cari mai mult ca ori cine, au experimentat că, puterea de viață a poporului nostru a eșit la o alvie mai largă și se interesează de toate mijloacele de propășire. Sufletul său se ridică din negura trecutului plin de umilință, își afirmă prisosul de energie păstrat în sănătatea patriarhală, și pretinde săși primească botezul moral al unui început nou de creștere culturală.

Această mișcare de regenerare va avea izbândă dacă va fi condusă în prima linie, de aceea tagmă care, are în mână, eternul simbol de putere tainică asupra masselor. Preoții noștri răsăriți în mare parte din truda supraomenească a țăranilor noștri, sunt busola magică după care se îndreaptă fondul moral al creștinilor. Faptele lor sunt sub stratul concepției morale a mulțimei noastre.

Biserica ortodoxă are porțile larg deschise pentru intrarea spiritului de înaintare. Puterea ei de dăinuire, o avem în mare parte în principiul național, care stă la temelia dogmei sale.

Deci veniți iubiți frunțași, fiți bineveniți în mijlocul nostru, și ne indicați cărările, punându-ne în fruntea despărțământului nostru din Arad, oameni cu suflete mari și inimi calde, cari vor duce lumina de carte și adevăr în marele atelier al vieții poporului nostru, unde se dospesc forțele lui. Căci cea mai elementară axiomă ne învață că, orice tendință pentru ridicarea unui popor, are prospecte de înaintare, dacă își are rădăcinile în rândurile mulțimei de jos.

Bunul Dumnezeu să ne ajute!

Mai multă lumină!

Din prilejul adunării gen. „Astra” la Arad
de prof. DANTE GHERMAN.

Retrăind clipe de înălțare sufletească a timpului, când „Asociația pentru lit. și cultura popor. rom.” a fost un sanctuar al vieții noastre naționale, de pragul căruia se sfărâmau toate patimile, unindu-se într'un mănunchi de energie națională, nizuințele și aspirațiunile

neamului nostru. Nădăduim cu atât mai mult astăzi împlinirea chemării acestei instituțiuni de apostolat cultural românesc.

Intorsătura istorică a vremii, când libertatea națională deschide larg fiecărui popor căile progresului și a dezvoltării, ne cere în același timp aportul nostru național, la opera mare a civilizațiunei universale.

Dar, pentru împlinirea misiunei neamului nostru, în paginile istoriei viitoare, trebuie în primul rând asigurată o existență solidă națională și o largă dezvoltare a calităților sufletului românesc, înlăturând întunerecul ce ne înconjoară și răspândind cultura luminei și a învățământului.

Am susținut nu odată, că propășirea culturală a poporului nostru să nu o așteptăm de la vrajba partidelor politice, sau schimbări de guverne, ci dela dragostea de neam a fiecăruia, dela munca devotată a cărturarilor din mijlocul maselor locuitoare și mai presus dela organizațiile noastre culturale, ferite de cangrena vieții politice și a veleităților personale. Avem doar atâtea de făcut.

Piatra și tincuială construcțiilor școlare nu se va încălzi și nici va da raze de lumină dela sine, fără să punem toți, cei cari nu văd în România Mare o oaie de jupuit și ocazie de procopsire, câte o schinteie de lumină și îndrumare, în sufletul celor dornici de înaintare.

În fața monstruoasei noastre stări de analfabetism de flagel al boalelor și mortalității, concubinaj și în fața explorării din partea străinilor, răspândire a ideilor subversive internaționaliste, baptiste, bolșeviste, unde sunt de cinci ani secțiile Asociației, broșurile de propagandă, bibliotecile populare, conferințe și casele culturale, cursuri de analfabet, colecționarea literaturii populare, dezvoltarea artei, portului și cântului românesc, sprijinul material al guvernelor.

Iată ce nădăduim că se va face, după discursurile dela adunarea gen. a Astei, iată „semnul în care vom învinge”.

„Unirea Românilor din Șeitin și jur“

sau:

Cum se scrie istoria g.-catolică? — Nișel papism românesc.

Comuna bis. Șeitin îmi făcuse cinstea, să mă cheme la sfințirea clopotelor nouă, în pragul sărbătorilor trecute ale Nașterii Domnului. Cu acel prilej — sub sugestiunea unor informații despre o acțiune „catolică“ subverzivă, despre care voiu grăi cu alt prilej — arătasem („Biserica și Școala“, nr. 51, din 1923), cum s'a făcut uniația la Șeitin și am simțit datoria s'o spun, de pe amvon chiar, că nu putem fi de acord cu marele idol viu dela Roma. Mai adăogăm, că este interes național, ca uniții noștri să iasă de sub ascultarea Papismului, care — pretinzându-se a fi și *factor de suveranitate politică internațională* — îi atrage pe uniații noștri în ogașe străine de interesele politice și naționale ale Neamului românesc.

Atâta a fost deajuns, pentru ca părintele arhidiacon Gheorghe Maior, fost paroh și protopop g. c. în Șeitin, să publice o broșură, sub titlul „Unirea Românilor din Șeitin și jur — trecutul și prezentul“, purtând o prefață iscălită de canonicul Dr. Nic. Brânzeu.

Spre a mă da gata, păr. Maior scrie, la pag. 6. a broșurii sale:

„La aceste ieșiri *nesocotite* a răspuns în *primul rând pașnicul popor al ambelor Biserici naționale* din Șeitin — care *scârbit* de aceasta atitudine nedeamnă pentru un preot — *i-a dat* cel mai nimerit răspuns, *spunându-i pe față de-a lungul străzilor*: „Ce gândește acest protopop mândros, așa poate el *cuceri* poporul, când noi în Șeitin uniți și neuniți atât de bine trăim la olaltă!“

Așa grăit-a părintele preot g. c., sau: iubitorul de *adevăr g.-catolic*, Gh. Maior. Iată acum cum grăiesc alții despre acelaș lucru:

Declarație :

„Față cu cele afirmate la pag. 6. din broșura cu titlul „Unirea Românilor din Șeitin și jur“, scrisă de fostul protopop g. cat. din Șeitin, . . . subsemnații, cari l'am însoțit pe părintele asesor Dr. Gh. Ciuhandu în tot locul cât s'a mișcat în Șeitin . . . și până la ieșirea din sat, declarăm :

„*Incidentul afirmativ, la care se provoacă protopopul g.-cat. Gh. Maior nu a avut loc*; noi nu am fost de față la așa ceva, și *nici măcar n'am auzit despre incidentul acela sau despre altul asemănător*.

„Prin urmare *declaram* că incidentul acela, după cea mai bună convingere a

noastră este *din domeniul fantaziei autorului acelei broșuri*.

Șeitin, 26 April 1924.

Traian Vățian protopop, Petru Nemet paroh, Dim. Roșcău paroh, Nic. Chicin paroh, N. Mărgineau paroh, Ioan Popescu paroh, Dr. J. Felea paroh, Ioan Cioara diacon, Dim. Morariu, Mihai Straja, St. Buban, Vasile Șiclovan însoțitor până la Pecica“.

M'am simțit dator adevărului ca, după cele publicate de păr. Maior, s'a ies în publicitate cu aceasta dovadă despre: cum se scrie istoria modernă a bisericii „naționale“ g. catolice.

„Pașnicul popor al ambelor biserici naționale din Șeitin“, la care a apelat păr. Maior, să judece acum între noi doi și asupra întrebării: Dacă sunt în Șeitin *două biserici naționale*, cât temeiu și îndreptățire de existență națională are aceea biserică, pentru care se lucră cu neadevăruri, ca cel dovedit mai sus?!

*

De *naționalism* fiind vorba, și deoarece păr. Maior trage de *sfurile papismului* pentru a amagi lumea ortodoxă chiar și nu numai pe proprii săi credincios, — mai am o lămurire pentru cinștiții Români buni din Șeitin și jur, prinși în mreșile Papismului:

Părintele Maior, ca toți g.-catolicii *confundă pe Papii sfinți din primele veacuri creștine*, trecuți și în rugăciunile Bisericii ortodoxe de mai nainte de desbinarea Apusenilor prin innoirile lor de dogme, *cu papii politici de mai apoi și din zilele noastre*.

Mare rătăcire a minții; groaznică trunchiere a adevărului istoric și, mai presus de toate, înfricoșată primejdie națională se ascund în dosul acestei rătăcirii, care a străbătut până în sângele ierarhiei g. catolice!

Dar, tema aceasta, dacă cineva ar desfășura-o întreagă, ar da volume întregi! De aceea, de data aceasta, mă restring să spun, pe scurt, următoarele:

Domnul nostru Iisus Hristos, în al căruia nume pretind papii a grăi în calitate de „vicari“, a zis: „Impărăția mea nu este din această lume“. Și totuși „vicarii“ închipuiți ai lui Hs., au avut și o stăpânie politică peste o parte din pământul Italiei, până la 1870, când statul papal a fost desființat, prin încheierea Italiei în stat politic național unitar, și când politica papală, vrând să-și mențină statul politic, lucră în păguba intereselor de unitate națională Italianilor! Așa știă papismul — devenit o *aberație sau rătăcire politică* — să promoveze interesele naționale ale pământului și ale poporului catolic în mijlocul căruia s'a ridicat! Va avea papismul, părinte Maior, mai multă cruțare față de interesele Statului și Neamului românesc *ortodox*?

Dar, după ce statul papal fu trecut sub ascultarea regelui național al Italiei politice, papii se mângăiară, de silă bucuroși, cu sinamăgirea că, și dacă nu mai dispun ei de un stat politic propriu, *li-a rămas, totuși, calitatea de „putere politică și încă de primul rang”, suveranitatea politică, care „se întinde exact până acolo, până unde i-se întinde influința religioasă, adică peste tot pământul”*. Aceasta ni-o spune, între mulți alții, un fruntaș al bisericii papale Arthur Wynen în lucrarea sa „Die päpstliche Diplomatie” (pag. 146). Insuși papa Leo XIII, în enciclica sa dela 10 Ian. 1890 despre Datorințele de seamă ale cetățenilor creștini, spune același lucru dar mai diplomatic, când fixează datoria *cetățeanului „catolic”, de a se încrede deplin, în chestiuni de natură politică, în dispozițiunile puterii ecleziastice.*

La carul Papismului, al acestui factor de concurență politică în ce privește suveranitatea Statului și a Regelui României, trag toți „catolicii” din statul nostru, în primul rând Ierarhia r. cat. și ceea g. cat., care s'a dat deoparte la actul Incoronării Regelui nostru, pentru motive de dogme nouă ale Papei și pentru interese politice ale aceluiaș. Și tot la acelaș car trag și cei ce, azi, în lipsa de vedere clară prin sîta dogmelor nouă și prin aspirațiile politice ale Papismului, formulate în nume de dogme divine, admit suveranitatea de concurență politică a Romei papale și stau cu reprezentanții ei la masa verde pe tema încheierii unui concordat, care înseamnă, din partea și în numele Statului Român, recunoașterea directă a suveranității politice papale și ne blamează Țara, cași când aceasta n'ar vrea sau nu ar putea, și încă mai bine prin lege de Stat, să garanteze cetățenilor catolici libertăți religioase potrivit cu fidelitatea lor civică, și nu ca o urmarea, presiunii politice dela Roma!

Iată așa se fură mințile bietului popor român „unit” cu papa, precum și ale conducătorilor politici ai Țării, prin agenții de printre noi ai Papismului și prin sforile politice trase dela Roma în numele unui episcop, care acum de lungi veacuri tulbură, ca pretins locțiitor al Domnului Hristos, sufletele creștinilor și viața politică a Statelor, pentru motivul trufiei sale de a stăpâni, numai el singur și cu cardinalii săi, peste întreagă biserica lui Hristos și peste soartă politică a popoarelor și țărilor.

Mulțumesc părintelui Maior pentru acest prilej, ce mi-l-a servit, tocmai pentru edificarea sufletească a Românilor din Șeitîn și jur și, poate, și de aiea.

Dr. Gh. Ciuhandu.

Congresul național bisericesc.

(Urmare și fine.)

Unificarea bisericii ortodoxe. Având în vedere că proiectul de unificare al statului se va transpune în timpul cel mai scurt Sfântului Sinod și de acolo și congresului nostru, congresul decide ca această problemă să se amâne până când se va prezenta acel proiect luând concludul că își ajurnează sesiunea până atunci și dând autorizație I. P. S. Metropolitului, ca la timpul său să convoace din nou congresul în continuare pentru desbaterea acestei chestiuni. Până atunci dă împuternicire delegației de 12 ca să ia contact cu ministerul și cu Sfântul Sinod și să pregătească materialul pentru congres.

Organizarea Congresului. După ce metropolia noastră s'a sporit cu eparhia Clujului și Oradea-Mare, având acum cinci eparhii și se va înființa în înființa în curând și a șeasa în Timișoara s'a ivit nevoia schimbării Art. 144 și 155 din Statutul orgenic. Congresul decide ca modificarea să se facă astfel ca fiecare eparhie să aleagă pentru congres cinci deputați clericali și zece mireni.

Congresul chemat să aleagă pe metropolitul se va spori cu 60 deputați având în total 150 deputați.

Cererea parohiei Mihălț de a fi încorporată la eparhia Clujului congresu o respinge.

Legatul Șaguna pentru nouile eparhii, făcut la 1867 în suma de 50.000 florini, ridicat astăzi la suma de 550 mii lei, congresul decide să se împartă în părți egale între cele trei eparhii Cluj, Oradea-Mare și Timișoara.

Improprietărea Bisericilor. Congresul ia act despre măsurile luate până aci și autorizează consistoarele ca să stăruie pentru improprietărea tuturor bisericilor conform legii agrare. Proprietățile noi să se treacă pe numele bisericei. În acest scop iiecare Consistor să aibă referent special pentru această chestiune.

Oficiul Statistic. Congresul constată necesitatea inactivării unui oficiu statistic după toate rēgulele moderne.

În acest scop Consistoriul metropolitan să ceară dela stat o sumă globală pentru ca să se poată tipări formularele stabilite de o comisie specială aleasă pentru aceasta de Consistoriul metropolitan.

Concordatul. Congresul ia act de conclusele Consistorului în această chestiune, invită consistorul metropolitan și pe P. Sf. episcopi să aducă lupta mai departe pentru apărarea intereselor intergale ale bisericii și prin ea a intereselor statului, cari sunt jicnite prin pretensiunile papii de a încheia un concordat. Congresul nu află justificat acest concordat cu

regulamentarea raportului dintre toate confesiunile țării să se facă numai prin legea cultelor de către stat.

În ședința ultimă s'a votat bugetul. Alegerea Consistorului metropolitan nu s'a putut face nefiind membrii în număr, ci s'a amânat până la procsima ședință a congresului, care se va conovca în chestiunea unificării.

În ședința de Vineri a sosit răspunsul telegrafic Alt. Sa regală Principele Carol, care mulțamește pentru urările de bine trimise de congres și urează congresului spor la muncă pentru buna înțelegere a tuturor și propășirea bisericii și a scumpei noastre patrii.

Joi în 16 Oct. fiind ziua nașterii A. S. R. Prințului Carol P. S. S. Episcopul Nicolae a servit în catedrală un Te-Deum rostind o frumoasă cuvântare, ocazională, iar Sâmbătă dimineața s'a ridicat un paras-tas festiv pentru reparații arhieriei ai metropoliei noastre.

În ședința de Vineri dimineața a fost oaspele congresului d-l ministru Al. Constantinescu. I. P. S. Metropolitul a bineventat pe distinsul oaspe. A luat apoi cuvântul d-l ministru Constantinescu rostind următoarele:

— „Sunt cuprins de adâncă emoțiune pentru că mi-s'a dat să asist la această cameră a ortodoxismului din Ardeal. Căci într'adevăr aceasta este congresul național al metropoliei D-voastră, acel for suprem alcătuit cu multă înțelepciune de marele și feceritul metropolit A. Șaguna. Serbările din anul trecut pentru comemorarea acestui mare prelat au dovedit mai presus de tot, spiritul superior și energia acestui ierarh când a dat ortodoxismului din Ardeal această fortăreață puternică pentru conservarea limbei, credinței și a naționalității noastre românești. Sunt mândru că acum ne vedem alături toți frații de un sânge, o limbă și o credință. Și trebuie să constat cu mare satisfacție că aici la D-voastră preoții au fost păștori ai credinței noastre strămoșești.

Biserica a fost și este mai ales în vremea acestea temelie sigură a statului românesc. Aduceți-vă aminte de minunea esangheliei dela lacul Vitezda când îngerul s'a pogorât și a tulburat apele și cine intra întâi într'ansa se făcea sănătos de orice boală. Așa s'au tulburat și Apele vieții noastre și în aceste ape au intrat néamul nostru ieșind la lumină sănătos și mântuit. La aceasta a contribuit covârșitor ortodoxismul nostru și biserica noastră cu orgânizarea ei perfectă. Ortodoxismul acesta este și garanța viitorului acestei țări. El merge înainte tot mai sigur și este pe cale să ocrotească sub aripile sale pe tot sufletul românesc al patriei.

Vă mulțamesc pentru cuvintele elogioase și vă promit că totdeauna voi da cu tot sufletul meu spri-

jinul necesar credinței noastre străbune pentru că cu toată tăria sufletului meu voesc să trăesc și să mor în credința mea ortodoxă“.

Congresul s'a terminat Sâmbătă seara I. P. S. Metropolitul a mulțumit deputaților pentru munca și interesul dovedit la rezolvarea proalemelor și a ajurnat congresul pe timp nehotărât până la primirea proiectului de unificare când congresul va fi convocat din nou.

În numele deputaților vorbește dep. Dr. L. Georgevici urând I. P. S. Metropolitului vieată lungă pentru ca să poată conduce cu înțelepciune destinele bisericii noastre din Ardeal.

Desbaterile Consistorului superior bisericesc.

Sesiunea de toamnă a consistorului superior bisericesc s'a deschis la 16 Octomvrie a. c. sub prezidiul I. P. S. Mitropolit primat Miron, de față fiind PP. SS. Chiriachi și clericii bisericii din vechiul Regat și Bucovina; dl Al Lăpedatu, ministrul Cultelor și Artelor, precum și dnii: V. G. Ispir, secretar general la Ministerul Cultelor și Artelor și St. Brănișteanu, dir. gen. al Cultelor.

După îndatinată slujbă religioasă membrii înaltului for bisericesc au trecut în sala de ședințe dela biserica Antim, unde dl. ministru Al. Lăpedatu a cetit decretul regal de deschidere a sesiunii.

După vorbirea de deschidere a I. P. S. Mitropolit primat s'au ales comisiunile diferite, cărora s'au repartizat apoi lucrările și petițiunile întrate.

S'au luat în discuțiune chestiunea construcțiilor și picturilor bisericesti și ale troițelor, cari nu se mai fac după datina, înțelepciunea și dragostea de frumos a străbunilor. S'a primit propunerea de-a se înființa servicii de arhitectură și pictură bisericească, — conduse de maestrul pricepuți, — pe lângă fiecare episcopie, precum și propunerea de a se creia o școală de zugrăvi bisericesti la mănăstires „Căldărușani“. Dl secretar gen. V. G. Ispir. și-a luat obligația, să susțină în fața comisiei bugetare acordarea fondurilor necesare pentru realizarea acestor propuneri.

În ziua a două sa discutat chestiunea caselor parohiale educându-se următoarele hotărâri:

1. Să se pornească de cătră preoți, protopopi și chiriarihi o acțiune intensă de propagandă între credincioși pentru adunarea de contribuții, care să fie întrebuițate pentru construcțiile caselor parohiale.
2. S'a delegat pr. D. Popescu-Moșoia, să redacteze o pastorală în vederea acestei propagande.

3. Se aprobă propunerea Mitropolitului Primat de a arenda pământurile disponibile ale bisericilor, întrebându-se arenzile pentru construcțiile caselor parohiale.

4. Să se facă în toate parohiile o chetă sau două pe an pentru adunarea de fonduri, cari să fie folosite în acelaș scop.

5. Fiecare chiriarh să intervină la administrațiile comunale și județene și Consistorul la Ministerul Cultelor, ca să prevadă în buget în fiecare an fonduri pentru construcțiile caselor parohiale.

I. P. S. Mitropolit PIMEN propune, să se împartă parohiile în trei categorii sau clase, după însemnătate și venituri și tinerii preoți să treacă pe rând, după anii de experiență și perfecționare, dela o parohie mai mică la alta mai bună, creindu-se astfel o emulație între preoți. Veniturile preoților să fie stabilite de parohie astfel, încât să asigure parohului un traiu demn, potrivit nobilei sale misiuni.

Propunerea este recomandată binevoitoarei atenții a dlui ministru al Cultelor, cu rugămintea, să o traducă în fapte.

I. P. S. Mitropolit primat MIRON a atras atenția Consistorului asupra primejdiei propagandei adventiste printre copii și tineret și a stăruit asupra nevoiei imperioase de a se zădărnici această propagandă și de-a se îngriji de educația sufletelor copiilor și tineretului creștin ortodox prin muzică și prin alte mijloace pe cari preoții să le propue și comunice Consistorului spre aprobare.

Reluându-se în discuție chestiunea picturii bisericilor, I. P. S. Sa Mitropolitul Primat Miron a spus că pictura bisericească de astăzi a reprezintă o mare scădere față de trecut în vechiul regat și este adevărată batjocură în Ardeal. I. P. Sa face și Consistorul aprobă următoarele propuneri:

1. Să se aducă o lege, prin care să se îngăduie numai pictorilor cvalificați de comisia monumentelor istorice de-a picta bisericile, fără să se stirbească însă autoritate episcopală în liberarea autorizațiilor.

2. Să se înființeze la Vălenii de Munte sau la o mânăstire o școală de pictură și sculptură bisericească, în care scop Ministerul Cultelor să dea un milion lei pentru cumpărarea unei clădiri.

3. Nouile autorizații de a picta bisericile să se dea cu mare grije.

4. comisia monumentelor istorice să puie la îndemâna pictorilor un album cu modele consacrate în pictura bizantino-română bisericească.

În ziua a III-a, după unele chestiuni mai mici P. S. Sa Arhiepiscopul Gherontie Silistreanu a citit raportul comisiei însărcinată cu studiarea mijloacelor practice de educație ortodoxă a copiilor și tineretului.

Păr. Arhim. Iuliu Scriban, după ce a arătat mijloacele întrebunțate în Franța și Germania pentru această educație, a propus următoarele: Preoții să stea

cât mai des de vorbă cu copiii; la despărțire să propue viitoare întrevederi; întrevederile să se facă în locuri determinate: școală, biserică sau vreo sală, în care să se înceapă totdeauna cu muzică religioasă pentru copii și să se urmeze cu povestiri morale și cu discuții, cari să intereseze pe copii; preoții-educatori să viziteze pe copii și acasă la părinți, statornicind prietenie sufletească că dânșii și sporindu-le încrederea în ei; preoții să meargă cu grupurile de copii la plimbare și excursii folositoare pentru înmulțirea cunoștințelor, învățându-i cu acest prilej lucruri folositoare.

Consistorul a hotărât să tipărească propunerile păr. arhim. I. Scriban și după ce vor primi și aprobarea Sf. Sinod, să fie răspândite între credincioși și preoți, spre aplicare.

Pr. Dan din Cernăuți a întrebat, ce s'a făcut cu retrocedarea bisericii din Suceava, ocupată pe nedrept de catolici. Dl ministru Al. Lăpedatu a răspuns, că asemenea cazuri de cotropire de biserici sunt și în celelalte ținuturi. Sunt trei categorii: 1. biserici zidite de statele austriac și ungar, cari revin proprietății statului român, ca moștenitor; 2. biserici foste sub ocrotirea statelor amintite și asupra cărora statul român, ca moștenitor, are aceleași drepturi și 3. biserici uzurpate de alte culte, ca aceia din Bucovina. Întrucât chestiunea nu se poate rezolvi pe calea administrativă, fiindcă s'ar produce frământări inutile, s'a dat în studiul unei comisii de juriști și specialiști, cari să refere asupra fiecărui caz în parte, ținând seamă de argumente istorice, canonice și juridice. După prezentarea referatului se va proceda la retrocedarea legală și de fapt a acestor biserici cuvenite celei ortodoxe.

Pr. Popescu-Moșoia a rugat pe d. ministru al Cultelor să explice Consistorului, cum intenționează să salarizeze clerul în viitor. Dl Ministru a răspuns că prin noua lege de organizare unitară a bisericii ortodoxe, biserica se va susține din veniturile proprii iar statul va întregi numai unde nu se ajunge, completând veniturile neîndestulitoare. De aceea se face acum statistica veniturilor bisericilor și ale preoților.

I. P. C. Sa Arhim. I Scriban a făcut apoi o serie de propuneri practice pentru organizarea vieții mânăstirești.

I. P. S. Sa Mitropolitul primat Miron a propus și Consistorul a încuviințat, ca nici un preot să nu poată fi transferat într' altă parohie, decât după o vechime de trei ani, afară de cazurile speciale aine întemeiate.

Pr. Popescu Moșoia a cerut Consistorului să intervieve pe lângă Sf. Sinod, să discute și să rezolve chestia recăsătoririi preoților văduvi.

I. P. S. Sa Mitropolitul primat a răspuns, că aceasta chestie va fi desbătută și hotărâtă de Sf. Sinod ecumenic, care se va ține probabil prin Mai 1925

la Ierusalim. Din discuțiile particulare avute cu Patriarhul Damianos al Ierusalimului, cu prilejul vizitei Sanctității Sale la București, are convingerea, că chestiunea va fi rezolvată favorabil, întrucât și Sanctitatea Sa e de părere să se îngăduie recăsătoria preoților văduvi.

După ce s'a mai cerut sa se facă propagandă printre preoți, pentru cultivarea albinăritului, ca să se asigure ceară curată pentru lumânări și după ce s'a decis să se intervină la Ministerul Cultelor pentru suabvenționarea corurilor bisericești, d. Ministru Al. Lepedatu a citit decretul de închidere a sesiunii și și ședința s'a ridicat.

INFORMAȚIUNI.

Distincție binemeritată. Aflăm cu plăcere că valorosul preot din orașelul Teregova, Ioan Bogoevici, tata dlui căsar dela banca centrală din Arad, a fost distins din partea P. S. Sale părintelui Episcop Iosif, din Caransebeș, cu brâu roșu. Sincere felicitări.

AVIZ. Cu onoare aduc la cunoștință onorabilului public și autorităților bisericești, că în Arad, str. Dorobanților Nr. 41 (școala confesională), am deschis un *birou tehnic de arhitectură*; *construiesc orice planuri de casă, școli și biserici împreună cu devizele (preliminare)* lor, mai departe execut colonații de toffelul de lucrări de zidiri, și întreprind toffelul de lucrări tehnice, clădiri etc.

Cu stimă:

Teodor Cioban,
architect.

CONCURSE.

Pentru îndeplinirea parohiei de clasă *primă* din **Sâmbăteni** devenită vacantă prin renunțarea fostului paroh, Ștefan Bogdan, la ordinul Ven. Consistor, Nr. 3555/1924 se publică, — din oficiu, — concurs cu termen de **30 zile**, dela prima publicare, în organul Diecezan „Biserica și Școala.”

Emolumentele sunt: 1. Una sesiune pământ, extravilan. 2. 450 Lei, bir parohial, 3. Stolele legale, 4. Eventuala întregire de salar dela stat, 5. Locuință în natură, în casa bisericii și folosința grădinii dela casa bisericii.

Cel ales se va îngriji pe spesele proprii de ținerea în curățenie pe din lăuntru și pe din afară a acestei case.

Va suporta toate dările după sesiune și după venitele sale parohiale.

Este obligat a catehiza în școli.

Reflectanții la aceasta parohie, recursele adresate Comitetului parohial din Sâmbăteni, și ajustate cu documentele pentru parohii de clasa primă, vor avea să le înainteze Oficiul Protopresbiteral din Arad, în termenul concursual, în care restimp, pe lângă respectarea dispozițiilor cuprinse, în §-ul 33 din Regulamentul pentru parohii și pe lângă incunoștințarea prealabilă a Protopresbiterului, vor avea să se prezinte în sf. biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și în oratorie, iar întrucât vor fi din altă dieceză, vor mai avea să dovedească cumcă pentru a recurge au consimțementul P. S. S. Episcopul Diecezan.

Traian Vașian.

Protopopul tractual.

—□—

2—3

Concurs repeșit.

Pentru îndeplinirea parohiei **Șiștaroveț**, protopresbiterului Lipovei, devenită vacantă prin decedarea parohului Moise Suricescu conform ordinului Consist. No. 3588/923 se publică din nou concurs cu termen **30 de zile**, dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venitele parohiei sunt: 1. Un intravilan. — 2. Una sesiune parohială în estensiune de 30 jugh. 3. Birul legal și 4. Stolele legale. 5. Intregirea dotației preoțești dela stat. 6. Casă parohială nefiind. Comuna bisericească se va îngriji de locuință pentru preot până la zidirea casei parohiale.

Din venitul parohial jumătate până la 6 August 1924 vor compete văduvei preotese Suricescu, suportând în aceeași proporție și sarcinele de dări.

Alesul are să predice cel puțin de două ori pe lună, să supoarte toate dările după venitul parohial și să catihiezeze la școalele primare din loc.

Parohia e de clasa a II., deci reflectanții au să dovedească că posed cvalificațiunea corespunzătoare și să se prezinte în sf. biserică din Șiștaroveț în termenul concursual în vre-o Duminică ori serbătoare spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie observând strict dispozițiunile §-lui 33 din Reg. pentru parohii.

Recursele ajustate cu documentele recerute și atestat despre eventualul serviciu prestat se vor înainta P. On. oficiu protopopesc ort. rom. din Lipova în termenul concursual.

Cei din altă dieceză au să dovedească că posed binecuvântarea P. S. Sale Dlui Episcop diecezan spre a putea recurge.

Șiștaroveț, din ședința Comitetului parohial ort. român, ținută la 3/16 August 1923.

Comitetul parohial,

În conțelegere cu: *Fabriciu Mănuila*, protopop.

—□—

1—3

Concurs repetit.

În temeiul rezoluțiunii Ven. Consistor din Arad de Nr. 3621/1924, prin aceasta se escrie concurs pentru îndeplinirea parohiei vacante din **Cherechii**, (jud. Arad) tractul Șiria, cu termen de **30 zile**, dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala” pe lângă următoarele emolumente și anume:

1. Sesiunea parohială în estenziunea ei de azi, împreună cu dreptul de pășune.

2. Usufructul unui intravilan parohial și o cănepiște.

3. Rescumpărarea competenței de bir în bani 200 Lei.

4. Stolele legale.

5. Intregirea dotației din visteria Statului pe care comuna bis. sau parohia nu o garantează.

De locuință se va îngriji alesul preot până atunci, până când edificiul școlii confesionale cu intravilanul și supraedificațiile — decretate prin concluzul Comitetului parohial Nr. 1 din 2 Nov. a. c. — de casă parohială — vor putea fi — eventual — predate respective preluate ca atari și când apoi usufructul sau folosința intravilanului parohial menționat sub p. 2. al concursului prezent, va încetă.

Alesul preot va avea conducerea oficiului parohial deoarece preotul: Ioan Fofiu, actualul cond. al acestui oficiu, prin rezoluția Consistorială de Nr. 447/1921 a fost absolvat dela aceasta îndatorire.

Va suporta toate dările publice după întreg beneficiul.

Va îndeplini toate funcțiunile în parohia sa și va predica totdeauna la rândul său.

Va catehiza la școlile unde va fi designat din partea autorităților competente, fără altă remunerație dela parohie.

Parohia este de clasa I-a, dar cu înalta încuviințare a Ven. Consistor se admit în mod excepțional și concurenți cu calificațiune de clasa a II-a.

Recursele ajustate reglementar — având și consimțământul arhierelui diecezan dacă recurentul ar fi din altă dieceză — se vor înainta în termenul concursual oficiului protopopesc ort. rom. din Șiria și adresate Comitetului parohial ort. rom. din Cherechii, cu stricta observare a §-lui 33. din regulamentul pentru parohii. Concurenții vor avea a să prezenta poporului în sf. biserică din Cherechii, în vre-o Duminecă ori sărbătoare pentru a-și arăta deprinderea în cele rituale respective pentru a cânta și a predica.

Dat din ședința extraord. a comitetului parohial ort. rom. din Cherechii la 2. Noemyrie 1924.

Ioan Fofiu,
preș. com. paroh.

Nicolae Tălian,
notar.

In conțelegere cu: *Mihail Lucuța*, ppresb. rom. ort.

—□—

1—3

În conformitate cu concluzul Venerabilului Consistor diecezan de sub Nr. 3120/1924, se escrie concurs pentru îndeplinirea definitivă a parohiei **Fădimac**, cu termen de **30 zile**, dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venitele parohiei sunt: 1. O sesiune parohială constătătoare din 30 jug. cadastrale; 2. Un intravilan de $\frac{3}{4}$ jug. cu casă parohială, fără supraedificate, care reclamă o separare radicală, la care comuna biserică se obligă. 3. Stolele legale. 4. Ajutorul de stat după cvalificația preotului, pentru care parohia nu garantează.

Parohia e de cl. II (doua). De la reflectanți se cere să aibă cvalificația recerută.

Doritorii de a reflecta la acest post sunt poftiți, ca recursele, adresate comitetului parohial din Fădimac, (jud. C.-Severin), ajustate cu documentele recerute, să le așternă Pr. On. Oficiu protopresbiteral din Belinț, în termenul concursual, având sub durată acestuia, pe lângă respectarea strictă a dispozițiilor cuprinse în §. 33. din Reg. pentru parohii, și numai după prealabilă încuviințarea a șefului tractual, a se prezenta în sf. biserică în vr'o Duminecă ori sărbătoare spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Cei din altă dieceză, au să adeverească, că posedă binecuvântarea P. S. Sale D-lui Episcop diecezan spre a putea recurge.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu*, protopp.

—□—

1—3

În baza rezoluțiunii consistoriale de sub, nrul 3030/1924 prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului de capelan temporal sistemizat pe lângă parohul Joachim Turcu din Vărădia, cu termen de recurgere de **30 de zile**.

Condițiunile de concurs sunt:

1. Venitele: Jumătate din întreg beneficiul parohial, adică din sesiunea parohială (32 jugh.), din stole și birul parohial.

2. Sarcini: a) Capelanul va plăti toate dările publice după partea lui de beneficiu, va provedea toate agendele parohiale și va catehisa elevii școlii din localitate.

b) De locuință să va îngriji alesul.

Parohia e de cl. I, deci dela recurenți să cere cvalificație pentru această clasă. În lipsa recurenților cvalificați pentru clasa I să vor admite și recurenți cvalificați pentru parohii, de cl. II-a.

Doritorii de a fi aleși la acest post sunt poftiți ca, recursele lor, ajustate cu documentele de cvalificațiune și despre eventualul serviciu de până aci și adresate comitetului parohial din Vărădia, să le trimită oficiului protopresbiteral din Radna, iar dânsii — cu stricta observare a dispozițiilor §-lui 33 din regulamentul pentru parohii — să se prezinte în sfta biserică din localitate, spre a se face cunoscuți poporului. Recurenții din altă dieceză trebuie să obțină voia P. S. Domn Episcop diecezan de a putea recurge la cest post.

Din ședința ținută la 15/28 Sept. 1924.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Procopie Givulescu*, m. p. protopresbiter.

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: Prefectura Județului.